

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 30.4.2004
KOM(2004) 341 v konečném znění
2004/0117 (COD)

Návrh

DOPORUČENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

o ochraně nezletilých osob a lidské důstojnosti a právu na odpověď v souvislosti s konkurenceschopností evropského průmyslu audiovizuálních a informačních služeb

(předložený Komisí)

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. ÚVOD

Dne 24. září 1998 přijala Rada doporučení o rozvoji konkurenceschopnosti evropského průmyslu audiovizuálních a informačních služeb podporou vnitrostátních rámců zaměřených na dosažení srovnatelné a účinné úrovně ochrany nezletilých osob a lidské důstojnosti (98/560/ES)¹ („doporučení“). Doporučení je prvním právním nástrojem na úrovni EU týkajícím se obsahu audiovizuálních a informačních služeb a pokrývajícím všechny jejich formy, od vysílání po internet.

Odstavec 4 oddílu III doporučení vyzývá Komisi, aby dva roky po přijetí doporučení předložila Evropskému parlamentu a Radě hodnotící zprávu o jeho používání v členských státech.

Provádění doporučení bylo poprvé zhodnoceno v roce 2000 a první zpráva byla vydána v roce 2001: Hodnotící zpráva Radě a Evropskému parlamentu o používání doporučení Rady ze dne 24. září 1998 o ochraně nezletilých osob a lidské důstojnosti². Zpráva naznačuje, že provádění doporučení již bylo všeobecně vcelku uspokojivé. Na zasedání Rady (kultura) byly přijaty závěry ohledně hodnotící zprávy dne 21. června 2001 a Parlament přijal dne 11. dubna 2002 usnesení o zprávě³, ve kterém vyzývá Komisi, aby vypracovala další zprávu v příhodné době a pokud možno před 31. prosincem 2002.

Dne 12. prosince 2003 přijala Evropská komise novou hodnotící zprávu k doporučení Rady ze září 1998 ohledně ochrany nezletilých osob a lidské důstojnosti při poskytování audiovizuálních a informačních služeb. Zpráva analyzuje opatření přijatá členskými státy a na úrovni EU od roku 2000.

Aby byla schopna držet krok s výzvami, které s sebou přináší technologický rozvoj, pokračuje nyní Komise po druhé hodnotící zprávě návrhem tohoto dalšího doporučení.

2. SOUVISLOSTI

Doporučení vyzývá členské státy, průmysl a zainteresované strany, jakož i Komisi, aby učinily kroky ke zvýšení ochrany nezletilých osob a lidské důstojnosti v oblasti vysílání a internetu. Nedovolené, škodlivé a nežádoucí materiály a chování na internetu jsou nadále předmětem obav pro zákonodárce, průmysl a rodiče. Objeví se nové výzvy ve smyslu kvantity (více „nedovoleného“ obsahu) a kvality (nové platformy, nové produkty). Vezmeme-li v úvahu stále narůstající výkonnost počítačů a jejich paměťovou kapacitu, a také skutečnost, že širokopásmové technologie umožňují distribuci takových materiálů, jako je video na 3G mobilní telefony, pak potřebujeme bezpečné prostředí více jak kdy předtím.

¹ Úř. věst. L 270, 7.10.1998, s. 48.

² KOM(2001) 106 v konečném znění, 27.2.2001.

³ C5-0191/2001-2001/2087(COS).

3. OBLAST PŮSOBNOSTI DOPORUČENÍ

Doporučení se zaměřuje na materiály audiovizuálních a informačních služeb a týká se všech forem doručení, od vysílání po internet.

4. PROČ DOPORUČENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY MÍSTO DOPORUČENÍ KOMISE?

Vzhledem k tomu, že harmonizace práva členských států je vyloučena v oblasti průmyslových a kulturních politik, je Společenství nuceno použít nezávazné nástroje, jako jsou doporučení, aby splnilo úkoly a povinnosti zakotvené ve Smlouvě.

Smlouva o ES opravňuje Komisi přijímat doporučení: Článek 249 stanoví, že „ke splnění svých úkolů a za podmínek stanovených v této smlouvě... Komise ... vydává doporučení.“ Článek 211 stanoví, že „k zajištění řádného fungování a rozvoje společného trhu Komise ... vydává doporučení nebo zaujímá stanoviska v oblastech, které jsou předmětem této smlouvy, jestliže tak smlouva výslovně stanoví nebo jestliže to Komise považuje za nutné.“

Přesto Komise usoudila, že v tomto případě by mělo mít doporučení Evropského parlamentu a Rady přednost před doporučením Komise.

Dotyčné doporučení usiluje o rozvoj konkurenceschopnosti evropského průmyslu audiovizuálních a informačních služeb podporou vnitrostátních rámců zaměřených na dosažení srovnatelné a účinné ochrany nezletilých osob a lidské důstojnosti. Toho lze lépe dosáhnout, pokud je doporučení projednáno a přijato Radou. Evropský parlament navíc plně podpořil potřebu chránit nezletilé osoby a lidskou důstojnost ve svém usnesení⁴ ze dne 11. dubna 2002 o první hodnotící zprávě týkající se doporučení. Proto se zdá vhodné Evropský parlament v plném rozsahu zapojit do diskusí a přijetí doporučení. Účast Evropského parlamentu povede k většímu zapojení veřejnosti do debaty a k většímu vlivu doporučení. Z toho vyplývá, že cíle sledovaného Společenstvím lze lépe dosáhnout přijetím doporučení Evropského parlamentu a Rady spíše než doporučením Komise.

5. PRÁVNÍ ZÁKLAD DOPORUČENÍ

Audiovizuální a informační průmysl v Evropě má velký potenciál pro vytváření pracovních míst a přispívání k ekonomickému růstu. Podmínky pro konkurenceschopnost těchto průmyslových aktivit je třeba zlepšit, zvláště pokud jde o lepší využití technologického rozvoje, jako je digitalizace. Navrhovaným právním základem pro doporučení je proto článek 157 Smlouvy o ES, který požaduje, aby Společenství a členské státy zajistily, aby existovaly podmínky nezbytné pro konkurenceschopnost průmyslu Společenství, přičemž činnosti by měly být zaměřeny mimo jiné na podporu dokonalejšího využívání průmyslového potenciálu v oblasti inovace, výzkumu a technologického rozvoje.

⁴

C5-0191/2001-2001/2087(COS).

Článek 157 také již vytvořil právní základ pro doporučení Rady ze dne 24. září 1998 o rozvoji konkurenceschopnosti evropského průmyslu audiovizuálních a informačních služeb podporou vnitrostátních rámců zaměřených na dosažení srovnatelné a účinné ochrany nezletilých osob a lidské důstojnosti⁵, které je doplněno tímto doporučením a rozhodnutím Rady ze dne 20. prosince 2000 o provádění programu na podporu rozvoje, distribuce a propagace evropských audiovizuálních děl (MEDIA Plus – Rozvoj, distribuce a podpora 2001-2005)⁶.

⁵ Úř. věst. L 270, 7.10.1998, s. 48.

⁶ Úř. věst. L 13, 17.1.2001, s. 35.

Návrh

DOPORUČENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

o ochraně nezletilých osob a lidské důstojnosti a právu na odpověď v souvislosti s konkurenceschopností evropského průmyslu audiovizuálních a informačních služeb

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÝ PARLAMENT
A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na článek 157 této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise,⁷

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru,⁸

s ohledem na stanovisko Výboru regionů,⁹

v souladu s postupem stanoveným v článku 251 Smlouvy,

- (1) Doporučení Rady 98/560/ES ze dne 24. září 1998 o rozvoji konkurenceschopnosti evropského průmyslu audiovizuálních a informačních služeb podporou vnitrostátních rámců zaměřených na dosažení srovnatelné a účinné úrovně ochrany nezletilých osob a lidské důstojnosti¹⁰ je prvním právním nástrojem na úrovni Společenství zabývajícím se obsahem audiovizuálních a informačních služeb a pokrývajícím všechny formy jejich poskytování, od vysílání po internet.
- (2) Rozhodnutím č. 276/1999/ES¹¹ přijal Evropský parlament a Rada víceletý akční plán Společenství na podporu bezpečného používání internetu prostřednictvím boje s nedovolenými a škodlivými materiály v globálních sítích („Akční plán pro bezpečnější internet“).
- (3) Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1151/2003/ES¹² prodloužilo trvání Akčního plánu pro bezpečnější internet o dva roky a změnilo jeho oblast působnosti tak, že do ní začlenilo opatření podporující výměnu informací a koordinaci s

⁷ Úř. věst. C [...], [...], s. [...]

⁸ Úř. věst. C [...], [...], s. [...]

⁹ Úř. věst. C [...], [...], s. [...]

¹⁰ Úř. věst. L 270, 7.10.1998, s. 48.

¹¹ Úř. věst. L 33, 6.2.1999 s. 1. Rozhodnutí naposledy pozměněné nařízením (ES) č. 1882/2003 (Úř. věst. L 284, 31.10.2003, s. 1).

¹² Úř. věst. L 162, 1.7.2003, s. 1.

příslušnými činiteli na vnitrostátní úrovni, jakož i zvláštní ustanovení pro přístupující země.

- (4) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu¹³ objasňuje některé právní koncepty a harmonizuje určité aspekty, aby umožnila službám informační společnosti plně využívat principů vnitřního trhu. Řada ustanovení směrnice 2000/31/ES se také týká ochrany nezletilých osob a lidské důstojnosti, zvláště čl. 16 odst. 1 písm. e), podle kterého mají členské státy a Komise podporovat vypracování kodexů chování týkajících se ochrany nezletilých osob a lidské důstojnosti.
- (5) Mění se mediální scéna, která je výsledkem nových technologií a inovací médií, s sebou přináší nezbytnost učit děti a také rodiče používat média efektivně.
- (6) V rámci veřejných konzultací ohledně směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/36/ES ze dne 30. června 1997, kterou se mění směrnice Rady 89/552/EHS o koordinaci některých právních a správních předpisů členských států upravujících provozování televizního vysílání¹⁴, bylo navrženo, aby mediální gramotnost byla začleněna mezi témata zahrnutá v doporučení 98/560/ES.
- (7) Komise podporuje spolupráci a sdílení zkušeností a osvědčených postupů mezi (samo)regulačními subjekty, které se zabývají hodnocením nebo klasifikací audiovizuálního obsahu, aby umožnila všem divákům, ale zvláště rodičům a učitelům, zhodnotit obsah programů.
- (8) Jak bylo navrženo v průběhu veřejné konzultace ohledně směrnice 97/36/ES, je vhodné, aby se právo na odpověď týkalo všech elektronických médií.
- (9) Usnesení Rady ze dne 5. října 1995 o obrazu žen a mužů v reklamě a v médiích¹⁵, které vyzývá členské státy a Komisi, aby podnikly patřičná opatření na podporu diverzifikovaného a realistického zobrazení schopností a potenciálu žen a mužů ve společnosti.
- (10) Při předkládání návrhu směrnice Rady, kterou se provádí zásada rovného zacházení se ženami a muži při přístupu ke zboží a službám a jejich dodávání či poskytování¹⁶, Komise zaznamenala, že obraz obou pohlaví v médiích a v reklamě vyvolává důležité otázky o ochraně důstojnosti mužů a žen, ale došla k závěru, že by nebylo vhodné se zabývat těmito otázkami v uvedeném návrhu.
- (11) Je vhodné hledat vzájemnou míru mezi zásadou ochrany lidské důstojnosti a svobodou slova tak, že členské státy přijmou přístup zahrnující všechny sdělovací prostředky a výslovně zaměřený na vedení průmyslu k tomu, aby se ve všech médiích vyhýbal jakýmkoliv druhům diskriminace na základě pohlaví, rasového nebo etnickém původu, náboženského vyznání nebo světového názoru, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace a potíral je.

¹³ Úř. věst. L 178, 17.7.2000, s. 1.

¹⁴ Úř. věst. L 202, 30.7.1997, s. 60.

¹⁵ Úř. věst. C 296, 10.11.1995, s. 15-16.

¹⁶ KOM(2003) 657.

- (12) Toto doporučení by mělo doplnit doporučení 98/560/ES, aby byl vzat v úvahu technologický rozvoj,

I. DOPORUČUJÍ, aby členské státy rozvíjely klima důvěry, které bude podporovat rozvoj průmyslu audiovizuálních a informačních služeb tím, že:

- (1) zváží zavedení opatření do svých vnitrostátních právních předpisů nebo praxe, aby zajistily právo na odpověď ve všech médiích, aniž by byla dotčena možnost přizpůsobit jeho výkon, aby se zohlednily zvláštnosti každého typu média
- (2) s cílem povzbudit vzestup technologického rozvoje, v souladu s existujícími právními a jinými opatřeními týkajícími se vysílacích služeb a vedle nich a v úzké spolupráci s dotčenými stranami, podpoří:
 - činnosti umožňující nezletilým osobám odpovědně používat on-line audiovizuální a informační služby, hlavně zlepšením povědomí mezi rodiči, vychovateli a učiteli o potenciálu nových služeb a způsobech, jakými lze zajistit jejich bezpečnost pro nezletilé osoby, zvláště prostřednictvím mediální gramotnosti nebo vzdělávacích programů v oblasti médií.
 - pokud je to vhodné a nutné, činnosti usnadňující identifikaci kvalitního obsahu a služeb pro nezletilé osoby a přístup k nim, včetně poskytování přístupu k nim ve vzdělávacích institucích a na veřejných místech.
- (3) bude vést průmysl k tomu, aby se ve všech médiích vyhýbal diskriminaci na základě na pohlaví, rasového nebo etnickém původu, náboženského vyznání nebo světového názoru, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace a takovou diskriminaci potíral.

II. DOPORUČUJÍ, aby průmysl a dotčené strany:

- (1) vytvořily pozitivní opatření ve prospěch nezletilých osob, včetně iniciativ usnadňujících jim širší přístup k audiovizuálním a informačním službám a zároveň zabráňujícím v přístupu k potenciálně škodlivým materiálům, včetně harmonizace „zdola nahoru“ („bottom-up“) prostřednictvím spolupráce mezi samoregulačními a koregulačními subjekty v členských státech a výměny správných postupů týkajících se takových otázek, jako je systém společných popisných symbolů, které by pomohly divákům zhodnotit obsah programů
- (2) vytvořily efektivní opatření, která by bránila diskriminaci na základě pohlaví, rasového nebo etnickém původu, náboženského vyznání nebo světového názoru, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace ve všech médiích, potírala takovou diskriminaci a podporovala diverzifikované a realistické zobrazení schopností a potenciálu žen a mužů ve společnosti.

V Bruselu dne [...]

*Za Evropský parlament
předseda*

*Za Radu
předseda*

PŘÍLOHA

INFORMAČNÍ POKYNY PRO PROVÁDĚNÍ OPATŘENÍ NA NÁRODNÍ ÚROVNI VE VNITROSTÁTNÍCH PRÁVNÍCH PŘEDPISECH NEBO PRAXI K ZAJIŠTĚNÍ PRÁVA NA ODPOVĚĎ VE VŠECH MÉDIÍCH

Cíl: zavést opatření do vnitrostátních právních předpisů nebo praxe členských států k zajištění práva na odpověď ve všech médiích, aniž by byla dotčena možnost přizpůsobit jeho výkonu, aby se zohlednily zvláštnosti každého typu média.

- Aniž by byly dotčeny ostatní předpisy přijaté členskými státy v rámci občanského, správního nebo trestního práva, jakákoliv fyzická nebo právnická osoba, bez ohledu na státní příslušnost, jejíž legitimní zájmy, zvláště ale nejenom pověst a dobré jméno, byly dotčeny **tvrzeními v publikaci nebo v přenosu**, by měla mít právo na odpověď nebo obdobný prostředek nápravy. Členské státy by měly zajistit, aby skutečnému výkonu práva na odpověď nebo obdobného prostředku nápravy nebylo bráněno uvalením nepřiměřených lhůt nebo podmínek. Odpověď by měla být učiněna v přiměřené lhůtě po opodstatněném nároku a v čase a způsobem přiměřeným publikaci nebo přenosu, kterého se žádost týká.
- Právo na odpověď nebo obdobný prostředek nápravy by měl existovat ve vztahu ke všem médiím spadajícím pod jurisdikci členského státu.
- Členské státy by měly přijmout opatření potřebná k zavedení práva na odpověď nebo obdobného prostředku nápravy a měly by určit postup pro jejich provádění. Zvláště by měly zajistit, aby byl povolen dostatek času a aby postupy umožňovaly přiměřený výkon práva nebo obdobného prostředku nápravy fyzickými nebo právnickými osobami, které mají bydliště nebo jsou usazeny v ostatních členských státech.
- Žádost o výkon práva na odpověď nebo obdobného prostředku nápravy by měla být zamítnuta, pokud osoba uplatňující nárok nemá legitimní zájem na zveřejnění takové odpovědi nebo pokud by taková odpověď byla spojena s trestným činem nebo překročila normy veřejné slušnosti.
- Měly by být stanoveny postupy, podle kterých by mohly být spory o výkon práva na odpověď nebo obdobného prostředku nápravy předmětem soudního přezkumu.